

University of Tehran Press

Social Capital Management

Online ISSN: 2423-6233

Home Page: <https://jscm.ut.ac.ir/>

Explaining the Relationship between Social Capital Components and Various Dimensions of Perceived Social Security among Qazvin Citizens

Mousa Saadati^{1*} | Ayda Saheli²

1. Corresponding author, Department of Sociology, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University (RA), Qazvin, Iran. E-mail: m.saadati@soc.ikiu.ac.ir

2. Department of Sociology, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University (RA), Qazvin, Iran. E-mail: Aidasahely7@gmail.com

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article History:
Received: April 21, 2026
Revised: July 23, 2026
Accepted: July 28, 2026
Published online: September 15, 2026

Keywords:
Social capital,
Social trust,
Social support,
Social cohesion,
Sense of social security.

ABSTRACT

Objective: Social capital is one of the most important invisible resources in society that can fundamentally transform the level of perceived security among citizens. In this regard, the present study aimed to examine the relationship between social capital and the perceived social security among the citizens of Qazvin city. **Research Method:** The research methodology is survey-based and employs a quantitative approach. The statistical population included all citizens aged 15 and above in Qazvin city. Using Cochran's formula, a sample size of 383 individuals was selected. The sampling method was stratified random sampling proportional to size. A researcher-made questionnaire served as the data collection tool, and the data were analyzed using SPSS. **Findings:** The results of the correlation test showed a positive and significant relationship between social capital and its dimensions (social trust, social participation, social cohesion, and social support) with the perceived social security. The results of multiple regression analysis also indicated that 35.6% of the variance in the dependent variable, perceived social security, was explained by the independent variables in the model, including social trust, social cohesion, social participation, and social support. **Conclusion:** The findings of this research confirm the vital role of social capital in enhancing the sense of security among the citizens of Qazvin. Strengthening components such as trust, participation, cohesion, and social support can be considered a key strategy for improving the quality of life and the feeling of social security within the urban area. Therefore, social and urban policymaking should take into account the central role of social capital to move towards creating a safer and more sustainable environment for the citizens of Qazvin.

Cite this article: Saadati, M. & Saheli, A. (2026). Explaining the Relationship between Social Capital Components and Various Dimensions of Perceived Social Security among Qazvin Citizens. *Social Capital Management*. 13 (3), 231-249. <http://doi.org/10.22059/jscm.2026.412738.2673>

© Authors retain the copyright and full publishing rights.
DOI: <http://doi.org/10.22059/jscm.2026.412738.2673>

Publisher: University of Tehran Press.

تبیین رابطه مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و ابعاد گوناگون احساس امنیت اجتماعی شهروندان قزوین

موسی سعادت^{۱*} | آیدا ساحلی^۲

۱. نویسنده مسئول، دانشیار گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی، قزوین، ایران. رایانامه: m.saadati@soc.ikiu.ac.ir
۲. کارشناسی جامعه‌شناسی، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی، قزوین، ایران. رایانامه: Aidasahely7@gmail.com

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ‌های مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۰۲/۰۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۰۵/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۵/۰۶

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۶/۲۴

کلیدواژه:

احساس امنیت اجتماعی،

اعتماد اجتماعی،

انسجام اجتماعی،

حمایت اجتماعی،

سرمایه اجتماعی.

هدف: سرمایه اجتماعی یکی از مهم‌ترین منابع نامرئی در جامعه است که می‌تواند سطح امنیت ادراک‌شده را در میان شهروندان به طور بنیادین دگرگون کند. در این زمینه، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در میان شهروندان شهر قزوین انجام شده است.

روش پژوهش: روش تحقیق از نوع پیمایشی و مبتنی بر رویکرد کمی است. جامعه آماری شامل کلیه شهروندان پانزده سال به بالا در شهر قزوین بود و با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه ۳۸۳ نفر انتخاب شد. شیوه نمونه‌گیری از نوع طبقه‌ای تصادفی متناسب با حجم بود. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق‌ساخته و نرم‌افزار مورد نیاز جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات نرم‌افزار SPSS بود.

یافته‌ها: یافته‌های آزمون همبستگی نشان داد بین سرمایه اجتماعی و ابعاد آن (اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی، انسجام اجتماعی، حمایت اجتماعی) با احساس امنیت اجتماعی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیونی چندگانه نیز نشان داد ۳۵/۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته احساس امنیت اجتماعی بر اساس متغیرهای مستقل حاضر در مدل شامل اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی، مشارکت اجتماعی، حمایت اجتماعی تبیین شده است.

نتیجه: یافته‌های این پژوهش مؤید نقش حیاتی سرمایه اجتماعی در ارتقای احساس امنیت شهروندان قزوین است. تقویت مؤلفه‌هایی چون اعتماد، مشارکت، انسجام، و حمایت اجتماعی می‌تواند به عنوان راهبردی کلیدی در جهت ارتقای کیفیت زندگی و احساس امنیت اجتماعی در بافت شهری مورد توجه قرار گیرد. بنابراین، سیاست‌گذاری‌های اجتماعی و شهری باید با در نظر گرفتن نقش محوری سرمایه اجتماعی، در جهت ایجاد محیطی امن‌تر و پایدارتر برای شهروندان قزوین، گام بردارند.

استناد: سعادت، موسی و ساحلی، آیدا (۱۴۰۵). تبیین رابطه مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و ابعاد گوناگون احساس امنیت اجتماعی شهروندان قزوین. مدیریت سرمایه اجتماعی، ۱۳ (۳): ۲۴۹-۲۳۱. <http://doi.org/10.22059/jscm.2026.412738.2673>

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران.

© نویسندگان.

DOI: <http://doi.org/10.22059/jscm.2026.412738.2673>

مقدمه

امنیت اجتماعی امروزه از اساسی‌ترین پیش‌نیازهای پیشرفت و تعالی جوامع به شمار می‌رود. با گسترش اجتماعات انسانی و شکل‌گیری کلان‌شهرها، امنیت از سطح فردی فراتر رفته و به عرصه‌های جمعی، اجتماعی، و شهری تسری یافته است؛ به گونه‌ای که امنیت اجتماعی به عنوان بستر اصلی رشد و توسعه هر جامعه مطرح می‌شود (خادمی، ۱۳۸۷). بدون امنیت و آرامش، نه توسعه اجتماعی امکان‌پذیر است، نه خلاقیت شکوفا می‌شود، و نه فعالیت‌های ارزشمند می‌تواند تداوم یابد. امنیت نیاز بنیادین انسان و شرط ایجاد محیطی مناسب برای زندگی و تحقق برنامه‌های توسعه‌ای است (ذوالفقاری، ۱۳۹۸). از این رو، نبود امنیت اجتماعی و بروز نابسامانی‌ها می‌تواند مانع تحقق اهداف فردی و جمعی شود و جامعه را به سوی بی‌نظمی و ناهماهنگی سوق دهد.

احساس امنیت و وجود امنیت دو جزء مکمل و جدایی‌ناپذیرند. افراد زمانی احساس امنیت می‌کنند که در محیطی امن زندگی کنند و این احساس خود می‌تواند به حفظ و تقویت امنیت اجتماعی کمک کند. بنابراین احساس امنیت شرط مهم برای تداوم امنیت اجتماعی است (بیدل، ۱۳۹۵). در مقابل، بی‌توجهی به احساس امنیت پیامدهای گسترده‌ای دارد؛ احساس ناامنی موجب کاهش بهداشت روانی، تضعیف اعتماد اجتماعی، و ایجاد گسست در شبکه روابط اجتماعی می‌شود. همچنین، این احساس به افزایش تنش، اضطراب، بی‌قراری، و حتی اختلالات روانی در افراد منجر می‌شود (فاطمی‌موحد و همکاران، ۱۳۹۷).

یافته‌های پژوهشی و نظرسنجی‌های ملی نیز نشان می‌دهد احساس ناامنی در جامعه ایران به شکل قابل توجهی گسترش یافته است. مثلاً، نتایج مرکز افکارسنجی ایسپا حاکی از آن است که ۸۱ درصد ایرانیان در درجاتی مختلف احساس ناامنی دارند (رضادوست و همکاران، ۱۴۰۰). روند آماری جرایم نیز نشان‌دهنده افزایش محسوس برخی جرایم نظیر قتل عمد، قتل غیر عمد، و ضرب و جرح طی سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۸۰ است. در یک پیمایش ملی دیگر نیز ۲۱ درصد افراد دارای احساس بی‌امنی بوده و بیش از نیمی از پاسخگویان مسئله امنیت را مشکل اصلی کشور ارزیابی کرده‌اند (حاتمی و همکاران، ۱۳۹۴). مجموع این داده‌ها گویای اهمیت بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی است.

یکی از عوامل بنیادین و اثرگذار بر احساس امنیت اجتماعی سرمایه اجتماعی است. انسان‌ها موجوداتی اجتماعی‌اند که بسیاری از نیازها و اهدافشان تنها در سایه همکاری، تعامل، و روابط جمعی محقق می‌شود. دستاوردهایی که از این تعاملات به دست می‌آید شکل‌دهنده مفهوم سرمایه اجتماعی است؛ سرمایه‌ای که ریشه در توانایی انسان برای توجه به دیگران، رفتار سخاوتمندانه، و کنش مشارکتی دارد (Claridge, 2018). سرمایه اجتماعی شامل مؤلفه‌هایی همچون اعتماد، هنجارها، شبکه‌ها، مشارکت اجتماعی، و تعاملات مدنی است (فاطمی‌موحد و همکاران، ۱۳۹۷) و به عنوان مجموعه‌ای از ارزش‌ها، باورها، و روابط اجتماعی تعریف می‌شود که همکاری و اقدام جمعی را تسهیل و به نفع کل جامعه عمل می‌کند (Bhandari & Yasunoba, 2009).

سرمایه اجتماعی با مؤلفه‌های اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی، انسجام اجتماعی، و حمایت اجتماعی نقشی کلیدی در تقویت امنیت اجتماعی دارد. کاهش سرمایه اجتماعی می‌تواند زمینه‌ساز بی‌اعتمادی، بی‌نظمی، اختلال در کارایی جمعی، و در نهایت افزایش احساس ناامنی شود. درحالی‌که جامعه بدون سرمایه اجتماعی پایداری و انسجام خود را از دست می‌دهد، افزایش آن می‌تواند به شکل‌گیری حس امنیت و کاهش ترس از جرم کمک کند (ذوالفقاری، ۱۳۹۸). علاوه بر این، توجه به سرمایه اجتماعی و منابع اطلاعات معتبر شهروندان در سیاست‌گذاری‌های امنیت اجتماعی نقش مؤثری دارد (Carmen et al., 2023).

در این زمینه، پژوهش حاضر با طرح پرسش‌هایی درصدد بررسی وضعیت این دو متغیر در شهر قزوین و رابطه میان آن‌هاست:

– میزان سرمایه اجتماعی شهروندان قزوین در چه سطحی است؟

– احساس امنیت اجتماعی آنان تا چه اندازه است؟

– چه رابطه‌ای میان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی شهروندان قزوین وجود دارد؟

پیشینه تجربی

صابری و کامفیروزی (۱۴۰۴) در فراتحلیل ۴۴ مطالعه نشان دادند که مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی، به‌ویژه اعتماد و مشارکت، رابطه مثبت و معناداری با احساس امنیت اجتماعی در ایران دارند. باستان (۱۴۰۲) نیز در زاهدان تأیید کرد که افزایش اعتماد،

مشارکت، و همبستگی اجتماعی با ارتقای امنیت و احساس امنیت همراه است. اکبری (۱۴۰۲) بیان کرد که نگرش مثبت به پلیس، به عنوان بخشی از سرمایه اجتماعی، احساس امنیت اجتماعی را تقویت می‌کند. درویشی (۱۴۰۲) نیز نشان داد فناوری‌های شهر هوشمند با تقویت سرمایه اجتماعی محله‌ای احساس امنیت شهروندان را افزایش می‌دهند.

رضادوست و همکارانش (۱۴۰۰) رابطه معنادار احساس امنیت اجتماعی با اعتماد اجتماعی را در اهواز گزارش کردند. محمودی و امامی (۱۴۰۰) نیز دریافتند که سرمایه اجتماعی در کارخانه‌های برنج‌کوبی با اغلب ابعاد امنیت رابطه مثبت دارد و حدود ۸۰ درصد احساس امنیت سرمایه‌گذاری را تبیین می‌کند. نوری و همکارانش (۱۳۹۹) وجود رابطه مثبت میان سرمایه اجتماعی (به‌ویژه بعد شناختی) و احساس امنیت اجتماعی معلمان قم را نشان دادند.

امیریان و همکارانش (۱۳۹۸) در نورآباد دریافتند که با وجود پایین بودن احساس امنیت، میان ابعاد سرمایه اجتماعی و احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد. به طور مشابه، حاتمی‌نژاد و همکارانش (۱۳۹۸) نشان دادند که اعتماد و انسجام اجتماعی باعث افزایش احساس امنیت در محلات نورآباد دلفان می‌شود. فاطمی‌موحد و همکارانش (۱۳۹۷) در کرج دریافتند که احساس امنیت زیر حد متوسط است؛ اما اعتماد فردی و مشارکت با آن رابطه معنادار دارد.

سهراب‌زاده و همکارانش (۱۳۹۶) در تبریز نشان دادند که حمایت، اعتماد، انسجام، و مشارکت اجتماعی همگی با افزایش احساس امنیت اجتماعی زنان مرتبط‌اند. حیدری ساریان (۱۳۹۶) نیز در مشکین‌شهر به رابطه مثبت بیشتر شاخص‌های سرمایه اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی دست یافت. بیدل (۱۳۹۵) در سنگان پایین‌خواف گزارش کرد که اعتماد اجتماعی نقش مهمی در ارتقای احساس امنیت و امنیت اجتماعی دارد و ۶۲ درصد تغییرات امنیت اجتماعی توسط متغیرهای اجتماعی قابل تبیین است.

در مطالعات بین‌المللی، هلدین و هلپرن (۲۰۲۵) نشان دادند سرمایه اجتماعی ابزاری مؤثر برای کاهش جرم و افزایش احساس امنیت عمومی است. کوتس و ولاسکز (۲۰۲۵) نیز بیان کردند که سرمایه اجتماعی قوی در جوامع تحت فشار ادراک امنیت را افزایش می‌دهد. عبدالصمد بن عبدالغنی و همکارانش (۲۰۲۲) دریافتند سرمایه اجتماعی محلی و احساس تعلق به محله ادراک ایمنی را ارتقا می‌دهند. نورآسیه چه‌ساری و همکارانش (۲۰۲۲) نیز بر نقش همبستگی و تعلق اجتماعی در افزایش احساس امنیت تأکید کردند.

لیندستروم و همکارانش (۲۰۰۳) در مالمو نشان دادند سرمایه اجتماعی محله‌ای تا حدی احساس ناامنی را تبیین می‌کند. مؤسسه خانواده استرالیا (۲۰۰۰) نیز بر نقش سرمایه اجتماعی در امنیت اجتماعی و رفاه تأکید کرده است. پاتنام (۱۹۹۳) نیز در مطالعه طولی مشهور خود نشان داد مشارکت مدنی و اعتماد اجتماعی پایه‌های توسعه اقتصادی و حیات دموکراتیک و نیز بهبود احساس امنیت اجتماعی‌اند.

در مجموع، پژوهش‌های داخلی و خارجی نشان می‌دهند که سرمایه اجتماعی، به‌ویژه اعتماد و مشارکت اجتماعی، مهم‌ترین عامل اجتماعی در تقویت احساس امنیت اجتماعی است و مطالعات انجام‌شده در شهرهای مختلف ایران و نیز فراتحلیل‌های جدید این رابطه را در سطح ملی تأیید کرده‌اند. در تحقیقات خارجی نیز سرمایه اجتماعی قوی از طریق تقویت شبکه‌های ارتباطی، همکاری، و اعتماد متقابل به کاهش احساس ناامنی و افزایش ادراک امنیت عمومی منجر می‌شود. پژوهش حاضر با تمرکز بر شهر قزوین، بررسی هم‌زمان مجموعه کامل‌تری از مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی، به‌روز بودن نسبت به مطالعات اخیر، و توجه به سنجش هم‌زمان سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی برای ارائه پیشنهادی کاربردی تمایز خود را از تحقیقات پیشین نشان می‌دهد و می‌تواند به عنوان مطالعه‌ای مکمل نقش سرمایه اجتماعی را در ارتقای احساس امنیت اجتماعی شهروندان قزوینی تبیین کند و مبنایی برای پژوهش‌ها و مداخلات اجتماعی آینده فراهم آورد.

مبانی نظری

سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی دو مفهوم کلیدی و بین‌رشته‌ای هستند که نقش اساسی در نظم اجتماعی، پایداری جامعه، مدیریت بحران‌ها، و توسعه انسانی ایفا می‌کنند. احساس امنیت اجتماعی به معنای «آرامش ذهنی و ادراک فرد از نبود

تهدید» در ابعاد مختلف زندگی (جانی، مالی، روانی، سیاسی، زیست‌محیطی، شغلی) است که بر نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی تأثیر می‌گذارد. سرمایه اجتماعی نیز که شامل شبکه‌های روابط، هنجارها، اعتماد متقابل، و مشارکت اجتماعی است به افراد در تعامل سازنده و هماهنگ کمک می‌کند. پژوهش حاضر با این فرض بنا شده است که سرمایه اجتماعی می‌تواند به طور مستقیم و غیر مستقیم بر احساس امنیت اجتماعی تأثیر بگذارد؛ تأثیری که از زوایای نظری مختلف تبیین شده است.

سرمایه اجتماعی: رابرت پاتنام (۱۹۹۵) سرمایه اجتماعی را مجموعه‌ای از ویژگی‌های سازمان اجتماعی، از جمله شبکه‌ها و هنجارها و اعتماد، تعریف می‌کند که همکاری و هماهنگی را برای دستیابی به منافع متقابل تسهیل می‌کنند. در تمایز با دیدگاه‌های بورديو و کلمن، که بر سطح فردی تمرکز دارند، پاتنام سرمایه اجتماعی را در سطوح منطقه‌ای و ملی مورد بررسی قرار می‌دهد و بر نقش حیاتی آن در تقویت جامعه مدنی، کارآمدی دموکراسی، و توسعه اقتصادی تأکید می‌کند. مطالعات تطبیقی او در امریکا و ایتالیا نشان می‌دهد که سرمایه اجتماعی بالا با عملکرد بهتر نهادهای دموکراتیک و رشد اقتصادی پایدار همراه است (بحری‌پور و ذوالفقاری، ۱۳۹۲: ۱۲). پاتنام سرمایه اجتماعی را عمدتاً یک کالای عمومی تلقی می‌کند و معتقد است که رابطه‌ای مثبت و معنادار میان سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی وجود دارد؛ به این معنا که افراد و جوامعی که از سطح بالاتری از سرمایه اجتماعی برخوردارند سطح امنیت بیشتری را تجربه می‌کنند (سهراب‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۸). وی همچنین سرمایه اجتماعی را به دو نوع درون‌گروهی (پیوندهای قوی و همگن) و برون‌گروهی (پیوندهای ضعیف و ناهمگن) تقسیم می‌کند و بر این باور است که ترکیب این دو نوع اثری پایدارتر و عمیق‌تر بر توسعه اقتصادی بر جای می‌گذارد (محمودی و امامی، ۱۴۰۰: ۲۶۳ - ۲۶۴). به باور پاتنام، شبکه‌های مشارکت مدنی، اعتماد متقابل، هنجارهای همکاری، و هویت محلی قوی مهم‌ترین شاخص‌های سرمایه اجتماعی هستند که به عنوان الگوهای فرهنگی همکاری‌های آتی را هدایت و به تقویت بنیان‌های امنیت اجتماعی در جوامع کمک می‌کنند (نیازی و همکاران، ۱۳۹۰: ۱۳۴).

پیر بورديو، جامعه‌شناس نومارکسیست، سرمایه اجتماعی را در کنار سرمایه اقتصادی و فرهنگی تحلیل می‌کند و آن را شبکه‌ای پایدار از روابط و شناخت متقابل می‌داند که امکان دسترسی به منابع مادی و نمادین را فراهم می‌کند (بحری‌پور و ذوالفقاری، ۱۳۹۲: ۱۱). او سرمایه اجتماعی را امری طبیعی نمی‌داند، بلکه نتیجه سرمایه‌گذاری آگاهانه یا ناآگاهانه برای تولید قدرت، منزلت اجتماعی، و کنترل نمادین معرفی می‌کند (میرحسینی و همکاران، ۱۳۹۸: ۸۰). از دیدگاه بورديو، وجود سرمایه اجتماعی بالا از طریق تقویت همبستگی اجتماعی و اعتماد متقابل به توسعه سیاسی و اقتصادی و در نهایت افزایش احساس امنیت اجتماعی منجر می‌شود (حیدری ساربان، ۱۳۹۶: ۵۱). این سرمایه که از طریق روابط اجتماعی، زبان مشترک، تعهدات متقابل، و احساس تعلق شکل می‌گیرد کنش اجتماعی را تسهیل می‌کند و به گروه‌ها قدرت بیشتری در کنترل اجتماعی و دسترسی به منابع می‌بخشد (سهراب‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۲؛ امیریان و همکاران، ۱۳۹۸: ۴۸۲). به طور خلاصه، سرمایه اجتماعی بورديو با ایجاد شبکه‌های حمایتی و افزایش منابع در دسترس افراد نقش مهمی در تقویت احساس امنیت اجتماعی ایفا می‌کند.

در نظریه جیمز کلمن، سرمایه اجتماعی به عنوان منبعی مولد نقشی حیاتی در تسهیل دستیابی به اهداف ایفا می‌کند؛ اهدافی که بدون آن دستیابی به آن‌ها پرهزینه یا حتی ناممکن خواهد بود (سهراب‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۲). کلمن، برخلاف تمرکز بر ماهیت انتزاعی سرمایه اجتماعی، بر کارکرد آن در ساختار اجتماعی تأکید دارد. چون این ساختار اجتماعی است که کنش افراد را تسهیل می‌بخشد (بحری‌پور و ذوالفقاری، ۱۳۹۲: ۱۲). کارکردهای اصلی سرمایه اجتماعی از منظر کلمن شامل کنترل اجتماعی، حمایت خانوادگی، و دسترسی به منابع خارج از خانواده است. این کارکردها به طور مستقیم با افزایش احساس امنیت اجتماعی افراد مرتبط هستند. کنترل اجتماعی قوی‌تر محیطی امن‌تر را فراهم می‌آورد و حمایت خانوادگی شبکه‌ای از پشتیبانی عاطفی و مادی را ایجاد می‌کند که در مواقع بحران احساس امنیت را تقویت می‌کند. دسترسی به منابع خارج از خانواده نیز فرصت‌های بیشتری را برای افراد فراهم می‌آورد و وابستگی آن‌ها را به منابع محدود خانوادگی کاهش می‌دهد، که این امر نیز به نوبه خود به احساس امنیت و استقلال بیشتر منجر می‌شود (حسن‌زاده ثمرین، ۱۳۹۳: ۱۲۱؛ شایگان و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۰۱). عناصر کلیدی شکل‌دهنده سرمایه اجتماعی از دیدگاه کلمن - مانند تعهدات و انتظارات متقابل، هنجارهای اجتماعی، جریان اطلاعات، روابط مبتنی بر اقتدار، سازمان‌های اجتماعی - همگی در تقویت بافت اجتماعی و ایجاد حس تعلق و امنیت نقش دارند. این امر موجب

می‌شود که جوامعی با سرمایه اجتماعی بالا از رفاه و امنیت بیشتری برخوردار باشند (امیریان و همکاران، ۱۳۹۸: ۴۸۲). به این ترتیب، نظریه کلمن نشان می‌دهد که چگونه سرمایه اجتماعی با تسهیل کنش جمعی و ایجاد شبکه‌های حمایتی به طور مستقیم بر احساس امنیت اجتماعی افراد تأثیر می‌گذارد.

فرانسیس فوکویاما سرمایه اجتماعی را مجموعه‌ای از هنجارها و ارزش‌های غیر رسمی تعریف می‌کند که همکاری، اعتماد، و تعهد متقابل را در سطح جوامع تسهیل و آن را عاملی کلیدی در رشد و توسعه اقتصادی کشورها قلمداد می‌کند (بحری‌پور و ذوالفقاری، ۱۳۹۲: ۱۲). از دیدگاه او، سرمایه اجتماعی ماهیتی جمعی و عمومی دارد و بدون آن دستیابی به توسعه اقتصادی پایدار و انسجام اجتماعی امکان‌پذیر نیست (امیریان و همکاران، ۱۳۹۸: ۴۸۱). فوکویاما بر نقش بنیادین عواملی چون خانواده، دین، فرهنگ، و تجربه تاریخی مشترک در شکل‌گیری و تقویت سرمایه اجتماعی تأکید دارد. او هشدار می‌دهد که زوال سرمایه اجتماعی می‌تواند به کاهش اعتماد عمومی، افزایش میزان جرم و جنایت، و در نهایت فروپاشی انسجام اجتماعی منجر شود (شایگان و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۰۲؛ فاطمی‌موحد و همکاران، ۱۳۹۷: ۳۳). این دیدگاه نشان می‌دهد که سرمایه اجتماعی نه تنها به عنوان موتور محرکه توسعه اقتصادی عمل می‌کند، بلکه به طور مستقیم در حفظ و ارتقای امنیت اجتماعی از طریق تقویت اعتماد و کاهش آسیب‌پذیری جوامع نقش دارد.

احساس امنیت اجتماعی: بری بوزان مفهوم امنیت اجتماعی را در وهله اول توانایی جامعه برای حفظ الگوهای متمایز زبانی، فرهنگی، مذهبی، هویتی، و عرفی خود تعریف می‌کند. او بر تمایز امنیت اجتماعی از امنیت دولتی تأکید دارد و مرجع اصلی آن را جامعه و هویت جمعی می‌داند، نه صرفاً دولت (بحری‌پور و ذوالفقاری، ۱۳۸۹: ۱۳). بوزان امنیت فردی را نقطه آغاز تحلیل قرار می‌دهد و تهدیدات علیه آن را به سه دسته فیزیکی، اقتصادی، و حقوقی - موقعیتی تقسیم می‌کند (بحری‌پور و ذوالفقاری، ۱۳۸۹: ۱۳؛ سهراب‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۸). او امنیت اجتماعی را مترادف امنیت هویت می‌داند و هر عاملی که احساس تعلق و پیوستگی اعضای یک گروه را مختل کند تهدیدی برای این امنیت محسوب می‌شود (بیات، ۱۳۸۸: ۸۶؛ بحری‌پور و ذوالفقاری، ۱۳۸۹: ۱۴). ویور امنیت اجتماعی را توانایی جامعه در حفظ ویژگی‌های اساسی خود در برابر تهدیدها و تغییرات واقعی و بالقوه تعریف می‌کند (حیدری ساریان، ۱۳۹۶: ۵۰). او بر پیوند عمیق میان هویت و جامعه و امنیت تأکید دارد و امنیت اجتماعی را مفهومی هم‌سنگ امنیت ملی می‌داند، با این تفاوت که امنیت اجتماعی بر هویت جمعی و امنیت ملی بر حاکمیت دولت متمرکز است (حسن‌زاده ثمرین، ۱۳۹۳: ۱۱؛ سهراب‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۸ - ۹).

آنتونی گیدنز مفهوم امنیت وجودی را به عنوان بعدی کلیدی از امنیت اجتماعی مطرح می‌کند و آن را با اعتماد بنیادین پیوند می‌زند (شایگان و همکاران، ۱۳۹۳: ۹۷ - ۹۸). از دیدگاه او، امنیت حالتی است که در آن با خطرات خاصی مقابله می‌شود یا خطرات به حداقل می‌رسند و تجربه آن به تعادل بین اعتماد و مخاطره وابسته است (حیدری ساریان، ۱۳۹۶: ۵۰). گیدنز امنیت اجتماعی را شامل تمهیداتی برای حفظ شانس زندگی (زندگی اعضای جامعه) و سپس شیوه زندگی (راه و روش زندگی آنان) می‌داند. مدل تحلیلی او نشان می‌دهد که اعتماد و اطمینان به دیگران در گرو روابط اولیه شکل می‌گیرد و پابندی به اصول اخلاقی، که توسط ضمانت‌های محکم افراد فراهم می‌شود، نیز در این میان نقش دارد (سهراب‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۱). گیدنز معتقد است در دنیای سنتی افراد رویدادها و آینده را به تقدیر و سرنوشت نسبت می‌دادند و احساس نگرانی کمتری داشتند. اما، در دنیای مدرن، زندگی انسان به شدت تحت تأثیر نظام‌های مختلف قرار گرفته و این امر باعث شده احساس نگرانی دائمی نسبت به امنیت وجودی و احساس ناامنی در زندگی حضور پررنگی داشته باشد (فاطمی‌موحد و همکاران، ۱۳۹۷: ۳۲ - ۳۳). نیکولاس لوهمان دنیای آشنا (حوزه هنجارها و عادت‌ها) را از دنیای ناآشنا (حوزه‌هایی که در مدرنیته کارکرد هنجاری ندارند) متمایز می‌سازد؛ درحالی که در دنیای آشنا فرد احساس امنیت می‌کند و ورود به دنیای ناآشنا و ناکارآمدی هنجارها در آن منجر به احساس ناامنی می‌شود (حاتمی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۰۸). وی اعتماد را راه‌حلی برای مسائل مربوط به ریسک و مخاطره می‌داند و معتقد است افراد باید از اعتماد به عنوان ابزاری برای مقاومت در برابر پیچیدگی استفاده کنند (فاطمی‌موحد و همکاران، ۱۳۹۷: ۳۲).

مرور دیدگاه‌های نظری در مورد سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی نشان می‌دهد که روابط اجتماعی مبتنی بر اعتماد، هنجارها، و شبکه‌ها، چه از منظر سرمایه اجتماعی (پاتنام، بوردیو، کلمن، فوکویاما) چه از منظر امنیت اجتماعی (بوزان، ویور،

گیدنز، لوهمان)، نقشی محوری و دوسویه ایفا می‌کنند. سرمایه اجتماعی با کاهش نااطمینانی، تقویت هویت جمعی، تسهیل همکاری، و ایجاد شبکه‌های حمایتی بستری برای افزایش احساس امنیت اجتماعی فراهم می‌آورد. به عبارت دیگر، جوامع با سرمایه اجتماعی بالاتر، به دلیل پیش‌بینی‌پذیرتر بودن آینده و مدیریت بهتر تهدیدات، از امنیت اجتماعی بیشتری برخوردارند. توزیع عادلانه سرمایه اجتماعی (بوردیو) و اعتماد به سیستم‌های اجتماعی (گیدنز، لوهمان) نیز از عوامل کلیدی در این میان هستند. در نهایت، سرمایه اجتماعی نه تنها پیامد بلکه پیش شرط اساسی امنیت اجتماعی محسوب می‌شود و هر دو مفهوم به طور تقویت‌کننده‌ای بر یک‌دیگر تأثیر می‌گذارند.

فرضیه‌های تحقیق

- با توجه به پیشینه‌های تجربی و مبانی نظری، فرضیه‌های پژوهش حاضر بدین شکل تدوین شد:
- بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان شهر قزوین رابطه وجود دارد.
 - بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان شهر قزوین رابطه وجود دارد.
 - بین مشارکت اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان شهر قزوین رابطه وجود دارد.
 - بین انسجام اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان شهر قزوین رابطه وجود دارد.
 - بین حمایت اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان شهر قزوین رابطه وجود دارد.

روش تحقیق

تحقیق حاضر با استفاده از روش پیمایشی و با رویکرد کمی انجام گرفته است. جامعه آماری شامل کلیه شهروندان پانزده سال به بالا در شهر قزوین بود و با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه ۳۸۳ نفر برآورد شد. همچنین، شیوه نمونه‌گیری از نوع نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی متناسب با حجم بود. بدین منظور، ابتدا چهار منطقه شهرداری شهر قزوین به عنوان طبقات اصلی نمونه‌گیری در نظر گرفته شدند. سپس، با استفاده از آمار جمعیتی هر منطقه و با رعایت اصل تخصیص متناسب با حجم، سهم هر منطقه از حجم نمونه محاسبه شد. در گام بعد، به منظور حفظ تناسب جمعیت زنان و مردان در هر منطقه سهم نمونه هر طبقه بر اساس جنسیت نیز به صورت متناسب تعیین شد. در نهایت، افراد مورد مطالعه در هر یک از طبقات به شیوه تصادفی انتخاب شدند. بر این اساس، از مجموع ۳۸۳ نفر نمونه، ۱۰۸ نفر از منطقه ۱، ۹۵ نفر از منطقه ۲، ۱۰۵ نفر از منطقه ۳، و ۷۵ نفر از منطقه ۴ انتخاب شدند. همچنین، ترکیب جنسیتی نمونه متناسب با توزیع جمعیت هر منطقه تعیین شد؛ به گونه‌ای که در مجموع ۱۹۳ مرد و ۱۹۰ زن در پژوهش مشارکت داشتند. جزئیات نحوه تخصیص حجم نمونه در هر یک از مناطق شهرداری و به تفکیک جنسیت در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. حجم نمونه اختصاصی به تفکیک منطقه و جنسیت

منطقه شهرداری	جامعه آماری	جنسیت		نمونه تخصیص یافته		نمونه کل
		زن	مرد	زن	مرد	
منطقه ۱	۷۸۶۶۲	۳۷۴۱۲	۴۱۲۵۰	۵۱	۵۷	۱۰۸
منطقه ۲	۶۹۱۷۳	۳۵۳۷۳	۳۳۸۰۰	۴۹	۴۶	۹۵
منطقه ۳	۷۶۵۲۸	۳۸۱۳۹	۳۸۳۸۹	۵۲	۵۳	۱۰۵
منطقه ۴	۵۴۲۴۷	۲۷۳۷۱	۲۶۸۷۶	۳۸	۳۷	۷۵
کل	۲۷۸۶۱۰	۱۲۸۲۹۵	۱۴۰۳۱۵	۱۹۰	۱۹۳	۳۸۳

ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌های محقق ساخته سرمایه اجتماعی (با مؤلفه‌های اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی، انسجام اجتماعی، حمایت اجتماعی) و احساس امنیت اجتماعی (شامل مؤلفه‌های احساس امنیت جانی، احساس امنیت مالی، احساس امنیت روانی، احساس امنیت سیاسی، احساس امنیت زیست‌محیطی، احساس امنیت شغلی) است. در تحقیق حاضر، جهت ارزیابی اعتبار پرسشنامه‌ها از اعتبار محتوایی نوع صوری و برای تعیین پایایی از تکنیک آلفای کرونباخ استفاده شده است. طبق

یافته‌های جدول ۲ ضرایب پایایی به دست آمده برای همه مؤلفه‌ها و سازه‌ها بالاتر از ۰/۷ و از نظر آماری قابل قبول بوده است. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات نیز از نرم‌افزار SPSS استفاده شده است.

جدول ۲. ضریب پایایی متغیرهای تحقیق

متغیر	مؤلفه	تعداد گویه	ضریب آلفا	ضریب کل
سرمایه اجتماعی	اعتماد اجتماعی	۷	۰/۷۱۸	۰/۸۲۳
	مشارکت اجتماعی	۷	۰/۷۴۴	
	انسجام اجتماعی	۷	۰/۷۵۷	
	حمایت اجتماعی	۵	۰/۷۲۱	
احساس امنیت اجتماعی	جانی	۹	۰/۸۳۰	۰/۸۷۶
	مالی	۷	۰/۸۱۹	
	سیاسی	۷	۰/۷۴۱	
	روانی	۵	۰/۷۸۷	
	زیست محیطی	۷	۰/۷۴۸	
	شغلی	۸	۰/۷۴۲	

یافته‌های توصیفی

بر اساس نتایج توصیفی، ترکیب جنسیتی نمونه تا حدودی متعادل بوده، اما زنان (۵۰/۴ درصد) نسبت اندکی بیشتری را به خود اختصاص داده‌اند. وضعیت تأهل و تحصیلات شرکت‌کنندگان تصویری از قشر متوسط و تحصیل کرده جامعه را ترسیم می‌کند؛ بخش قابل توجهی از نمونه مجرد (۴۸ درصد) و متأهل (۴۴/۶ درصد) و اکثریت دارای مدرک کارشناسی (۲۸/۲ درصد) بودند. این امر نشان‌دهنده سطح آموزشی نسبتاً بالایی در میان پاسخ‌دهندگان است. مشاهده می‌شود که بخش عمده‌ای از پاسخ‌دهندگان در منطقه ۱ قزوین سکونت دارند و عمدتاً به مشاغل آزاد (۳۹/۲ درصد) مشغول هستند. از نظر اقتصادی، درآمد ماهیانه ۲۰ تا ۳۰ میلیون تومان (۳۰/۸ درصد) رایج‌ترین بازه درآمدی در میان نمونه است. میانگین سنی پاسخ‌گویان (۳۳ سال) نشان‌دهنده حضور طیف جوانی از بزرگسالان در مطالعه است و میانگین تعداد اعضای خانواده ۳/۵ نفر است.

آماره‌های توصیفی مربوط به ابعاد چهارگانه شاخص سرمایه اجتماعی (اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی، مشارکت اجتماعی، حمایت اجتماعی) بدین شرح است: میانگین اعتماد اجتماعی با ۱۵/۸۵ (از حداکثر ۲۵) نشان می‌دهد که سطح اعتماد اجتماعی در میان شهروندان قزوینی در حد متوسط رو به بالا قرار دارد، انحراف معیار پایین (۳/۰۳) بر یکنواختی نسبی در این بعد تأکید می‌کند، میانگین انسجام اجتماعی ۱۵/۸۶ (از حداکثر ۳۹) حاکی از آن است که احساس تعلق و همبستگی اجتماعی در جامعه آماری در سطح متوسط قرار دارد، دامنه تغییرات نسبتاً وسیع (۳۲) نشان‌دهنده وجود تفاوت‌های فردی در این زمینه است، میانگین مشارکت اجتماعی با ۲۰/۰۱ (از حداکثر ۶۶) در سطح متوسط ارزیابی می‌شود، دامنه تغییرات گسترده (۵۹) بیانگر تنوع قابل توجهی در میزان مشارکت افراد در فعالیت‌های اجتماعی است، میانگین ۹/۵۵ حمایت اجتماعی (از حداکثر ۱۹) نشان‌دهنده وضعیت نسبتاً خوب در این بعد از سرمایه اجتماعی است، انحراف معیار پایین (۲/۸۳) نیز بیانگر تجربیات مشابه در دریافت و ارائه حمایت‌های اجتماعی در میان پاسخ‌دهندگان است. همچنین، میانگین کلی سرمایه اجتماعی (۶۰/۷۹ از حداکثر ۱۰۱) نشان‌دهنده آن است که شهروندان قزوینی به طور کلی از سطح قابل قبولی از سرمایه اجتماعی برخوردارند، اما همچنان ظرفیت قابل توجهی برای ارتقا وجود دارد. دامنه تغییرات بالا (۷۰) در شاخص کلی تأکید دوباره‌ای بر وجود تفاوت‌های فردی و گروهی چشمگیر در میزان سرمایه اجتماعی است (جدول ۳).

نتایج آماره‌های توصیفی مربوط به شاخص احساس امنیت اجتماعی در شش بعد (احساس امنیت جانی، مالی، روانی، سیاسی، زیست محیطی، شغلی) نشان داد که تنوع و پراکندگی در نمرات هر بعد نشان‌دهنده تجربیات متفاوت افراد در احساس امنیت است. میانگین ۲۴/۳۲ (از حداکثر ۳۶) و دامنه تغییرات ۲۷ احساس امنیت جانی حاکی از آن است که شهروندان قزوینی در بعد امنیت جانی سطح نسبتاً بالایی از احساس امنیت را گزارش کرده‌اند. انحراف معیار ۵/۵۹ نشان می‌دهد که در این بعد تفاوت‌های

فردی نسبتاً مشهود است. میانگین ۱۹/۸۹ (از حداکثر ۲۸) نشان‌دهنده آن است که احساس امنیت مالی در سطح متوسط قرار دارد. دامنه تغییرات ۲۱ نشان‌دهنده وجود طیف وسیعی از تجربیات مالی در میان پاسخ‌دهندگان است. احساس امنیت روانی با میانگین ۱۹/۶۶ (از حداکثر ۴۴) و دامنه تغییرات ۳۶ بیشترین پراکندگی را در میان ابعاد امنیت نشان می‌دهد. میانگین متوسط، در کنار دامنه وسیع، بیانگر وجود طیف گسترده‌ای از سطوح امنیت روانی در جامعه آماری است؛ برخی احساس امنیت روانی بالایی دارند و برخی دیگر با چالش‌های بیشتری روبه‌رو هستند. میانگین ۱۲/۵۲ (از حداکثر ۲۰) و دامنه تغییرات ۱۵ برای احساس امنیت سیاسی نشان‌دهنده کمترین میانگین در میان ابعاد امنیت است. این یافته ممکن است حاکی از نگرانی‌ها یا عدم اطمینان بیشتر در حوزه سیاسی باشد. انحراف معیار ۲/۸۲ نسبتاً پایین است که نشان‌دهنده تجربه مشترک‌تر در این زمینه است. با میانگین ۱۷/۳۵ (از حداکثر ۲۸) و دامنه تغییرات ۱۹، احساس امنیت در بعد زیست‌محیطی در سطح متوسط رو به بالا قرار دارد. میانگین ۲۰/۷۳ (از حداکثر ۳۲) نشان‌دهنده سطح نسبتاً خوبی از احساس امنیت شغلی در میان پاسخ‌دهندگان است. دامنه تغییرات ۲۴ حاکی از تنوع تجربیات شغلی افراد است. در نهایت، میانگین کلی احساس امنیت اجتماعی (۱۱۴/۵۶ از حداکثر ۱۶۶) نشان می‌دهد که به طور کلی شهروندان قزوینی احساس امنیت نسبتاً خوبی را تجربه می‌کنند. با این حال، دامنه تغییرات گسترده (۹۳) و تفاوت میانگین‌ها در ابعاد مختلف بر اهمیت بررسی دقیق‌تر عوامل مؤثر بر این احساس و همچنین شناسایی گروه‌هایی که ممکن است احساس امنیت کمتری داشته باشند تأکید دارد (جدول ۴).

جدول ۳. آماره‌های توصیفی متغیر سرمایه اجتماعی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداکثر	حداقل	دامنه تغییرات
اعتماد اجتماعی	۱۵/۸۵	۳/۰۳	۲۵	۷	۱۸
انسجام اجتماعی	۱۵/۸۶	۴/۴۲	۳۹	۷	۳۲
مشارکت اجتماعی	۲۰/۰۱	۵/۵۴	۶۶	۷	۵۹
حمایت اجتماعی	۹/۵۵	۲/۸۳	۱۹	۵	۱۴
سرمایه اجتماعی	۶۰/۷۹	۱۱/۳۹	۱۰۱	۳۱	۷۰

جدول ۴. آماره‌های توصیفی متغیر احساس امنیت اجتماعی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداکثر	حداقل	دامنه تغییرات
احساس امنیت جانی	۲۴/۳۲	۵/۵۹	۳۶	۹	۲۷
احساس امنیت مالی	۱۹/۸۹	۴/۷۹	۲۸	۷	۲۱
احساس امنیت روانی	۱۹/۶۶	۴/۱۸	۴۴	۸	۳۶
احساس امنیت سیاسی	۱۲/۵۲	۲/۸۲	۲۰	۵	۱۵
احساس امنیت زیست‌محیطی	۱۷/۳۵	۳/۲۲	۲۸	۹	۱۹
احساس امنیت شغلی	۲۰/۷۳	۴/۸۰	۳۲	۸	۲۴
احساس امنیت اجتماعی	۱۱۴/۵۶	۱۶/۶۶	۱۶۰	۶۷	۹۳

یافته‌های استنباطی

نتایج آزمون همبستگی نشان می‌دهد در همه مؤلفه‌ها همبستگی بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی مثبت و با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۱ از نظر آماری معنادار است. این بدان معناست که رابطه بین هر یک از مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و هر یک از ابعاد احساس امنیت اجتماعی یک رابطه مثبت و قوی است. به عبارت دیگر، با افزایش هر یک از ابعاد سرمایه اجتماعی احساس امنیت در همه جنبه‌های یادشده نیز افزایش می‌یابد.

در میان مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی، انسجام اجتماعی بیشترین همبستگی را با ابعاد مختلف احساس امنیت اجتماعی نشان می‌دهد؛ طوری که بالاترین ضریب همبستگی (۰/۵۰۳) را با احساس امنیت اجتماعی کل دارد. همچنین، انسجام اجتماعی در ابعاد احساس امنیت مالی (۰/۴۰۳)، احساس امنیت روانی (۰/۴۲۲)، و احساس امنیت شغلی (۰/۳۷۳) نیز ضرایب همبستگی بالایی را به خود اختصاص داده است. اعتماد اجتماعی بیشترین همبستگی را با مؤلفه احساس امنیت سیاسی (۰/۳۱۶)، مشارکت

اجتماعی بیشترین ضریب همبستگی را با مؤلفه احساس امنیت سیاسی (۰/۳۷۷)، و حمایت اجتماعی بیشترین همبستگی را با مؤلفه احساس امنیت روانی (۰/۳۷۷) داشته است.

در میان ابعاد احساس امنیت اجتماعی، امنیت سیاسی با ضریب همبستگی ۰/۴۸۲ بیشترین همبستگی را با مجموع ابعاد سرمایه اجتماعی نشان می‌دهد. احساس امنیت روانی (۰/۴۳۷)، احساس امنیت مالی (۰/۳۹۸)، و احساس امنیت شغلی (۰/۳۹۶) نیز از دیگر ابعاد هستند که همبستگی بالایی با سرمایه اجتماعی کلی دارند. این یافته‌ها به طور قاطع نشان می‌دهند که سرمایه اجتماعی، به‌ویژه در بعد انسجام اجتماعی، نقش کلیدی و مستقیم در افزایش احساس امنیت در ابعاد گوناگون زندگی شهروندان قزوینی ایفا می‌کند (جدول ۵).

جدول ۵. آزمون همبستگی بین متغیر سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی

متغیر	اعتماد اجتماعی		مشارکت اجتماعی		انسجام اجتماعی		حمایت اجتماعی		سرمایه اجتماعی	
	ضریب	sig	ضریب	sig	ضریب	sig	ضریب	sig	ضریب	sig
احساس امنیت جانی	۰/۳۱۱	۰/۰۰۱	۰/۳۳۶	۰/۰۰۱	۰/۲۸۵	۰/۰۰۱	۰/۲۰۰	۰/۰۰۱	۰/۳۶۱	۰/۰۰۱
احساس امنیت مالی	۰/۲۸۸	۰/۰۰۱	۰/۱۹۶	۰/۰۰۱	۰/۴۰۳	۰/۰۰۱	۰/۲۶۰	۰/۰۰۱	۰/۳۹۸	۰/۰۰۱
احساس امنیت سیاسی	۰/۳۱۶	۰/۰۰۱	۰/۳۷۷	۰/۰۰۱	۰/۳۴۴	۰/۰۰۱	۰/۲۶۴	۰/۰۰۱	۰/۴۸۲	۰/۰۰۱
احساس امنیت روانی	۰/۲۷۵	۰/۰۰۱	۰/۲۱۹	۰/۰۰۱	۰/۴۲۲	۰/۰۰۱	۰/۳۷۷	۰/۰۰۱	۰/۴۳۷	۰/۰۰۱
احساس امنیت زیست‌محیطی	۰/۲۰۰	۰/۰۰۱	۰/۲۵۳	۰/۰۰۱	۰/۲۲۳	۰/۰۰۱	۰/۲۹۶	۰/۰۰۱	۰/۳۳۶	۰/۰۰۱
احساس امنیت شغلی	۰/۱۷۰	۰/۰۰۱	۰/۲۴۵	۰/۰۰۱	۰/۳۷۳	۰/۰۰۱	۰/۲۴۸	۰/۰۰۱	۰/۳۹۶	۰/۰۰۱
احساس امنیت اجتماعی	۰/۳۹۳	۰/۰۰۱	۰/۳۸۲	۰/۰۰۱	۰/۵۰۳	۰/۰۰۱	۰/۳۷۵	۰/۰۰۱	۰/۵۹۰	۰/۰۰۱

به منظور بررسی میزان تأثیر هر یک از متغیرهای مستقل بر متغیر احساس امنیت جانی از تحلیل رگرسیون چندمتغیره استفاده شد. نتایج حاکی از آن است که مدل رگرسیون کلی با توجه به سطح معناداری آزمون F از نظر آماری مورد تأیید است. بنابراین، مجموعه مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی توان پیش‌بینی معناداری برای احساس امنیت جانی دارند. بر اساس نتایج، اعتماد اجتماعی با ضریب بتای ۰/۲۸۱ مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده احساس امنیت جانی است. این یافته نشان می‌دهد هر چه اعتماد افراد به دیگران و نهادهای اجتماعی بیشتر باشد احساس امنیت جانی آنان نیز افزایش می‌یابد. پس از آن، مشارکت اجتماعی با ضریب بتای ۰/۱۹۶ و حمایت اجتماعی با ضریب بتای ۰/۱۵۴ تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت جانی دارند. انسجام اجتماعی نیز اگرچه اثر مثبت و معناداری دارد، شدت تأثیر آن نسبت به سایر مؤلفه‌ها کمتر و برابر با ۰/۱۴۳ است. ضریب تبیین تعدیل‌شده برابر با ۰/۱۲۸ به دست آمد. این نتایج بیانگر آن است که حدود ۱۲/۸ درصد از تغییرات احساس امنیت جانی توسط چهار مؤلفه سرمایه اجتماعی تبیین می‌شود (جدول ۶).

جدول ۶. نتایج تحلیل رگرسیونی چندمتغیره احساس امنیت جانی

متغیر	مقدار بتا	مقدار t	سطح معناداری	آماره تولرانس	Vif	آزمون F		ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تبیین	ضریب تبیین اصلاح‌شده	دوربین واتسون
						سطح معناداری	مقدار				
اعتماد اجتماعی	۰/۲۸۱	۴/۸۹۲	۰/۰۰۰	۰/۹۴۳	۱/۰۷۹						
مشارکت اجتماعی	۰/۱۹۶	۳/۷۸۰	۰/۰۰۰	۰/۹۲۳	۱/۰۸۳						
حمایت اجتماعی	۰/۱۵۴	۲/۹۱۴	۰/۰۰۴	۰/۹۱۳	۱/۱۱۰						۱/۶۱
انسجام اجتماعی	۰/۱۴۳	۲/۵۶۷	۰/۰۱۱	۰/۹۱۸	۱/۰۹۹		۱۶/۸۴	۰/۰۰۰	۰/۱۳۸	۰/۱۲۸	

نتایج تحلیل رگرسیونی چندمتغیره احساس امنیت مالی نشان داد که مدل رگرسیونی با توجه به سطح معناداری حاصل معنادار است. بنابراین، مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی توانایی تبیین معنادار تغییرات احساس امنیت مالی شهروندان را دارند. بر اساس نتایج، انسجام اجتماعی با ضریب بتای $0/357$ مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده احساس امنیت مالی است. این یافته نشان می‌دهد هر چه میزان همبستگی، تعلق اجتماعی، و پیوندهای میان افراد جامعه بیشتر باشد احساس امنیت مالی آنان نیز افزایش می‌یابد. پس از آن، اعتماد اجتماعی با ضریب بتای $0/214$ تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت مالی دارد که بیانگر نقش اعتماد متقابل شهروندان و اعتماد به نهادهای اجتماعی در تقویت احساس امنیت اقتصادی است. همچنین، حمایت اجتماعی با ضریب بتای $0/169$ و مشارکت اجتماعی با ضریب بتای $0/118$ دارای اثر مثبت و معنادار بر احساس امنیت مالی هستند. این نتایج نشان می‌دهد بهره‌مندی از شبکه‌های حمایتی و مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی نیز در ارتقای احساس امنیت مالی نقش دارند، هرچند شدت تأثیر آن‌ها نسبت به انسجام و اعتماد اجتماعی کمتر است. بر اساس یافته‌ها، ضریب تبیین تعدیل‌شده برابر با $0/167$ به دست آمد. این نتایج نشان می‌دهد که حدود $16/7$ درصد از تغییرات احساس امنیت مالی توسط چهار متغیر حاضر در مدل تبیین شده است (جدول ۷).

جدول ۷. نتایج تحلیل رگرسیونی چندمتغیره احساس امنیت مالی

متغیر	مقدار بتا	مقدار t	سطح معناداری	آماره تورانس	آماره vif	آزمون F		ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تبیین	ضریب تبیین اصلاح‌شده	دوربین واتسون
						مقدار	سطح معناداری				
انسجام اجتماعی	$0/375$	$6/214$	$0/000$	$0/918$	$1/099$						
اعتماد اجتماعی	$0/214$	$3/962$	$0/000$	$0/943$	$1/079$						
حمایت اجتماعی	$0/169$	$3/148$	$0/002$	$0/913$	$1/110$	$22/937$	$0/000$	$0/423$	$0/179$	$0/167$	$1/69$
مشارکت اجتماعی	$0/118$	$2/304$	$0/022$	$0/923$	$1/083$						

نتایج تحلیل رگرسیونی چندمتغیره احساس امنیت سیاسی نشان داد که مدل رگرسیونی از نظر آماری معنادار است و مجموعه مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی توانایی مناسبی در تبیین تغییرات احساس امنیت سیاسی شهروندان دارند. بر اساس یافته‌ها، مشارکت اجتماعی با ضریب بتای $0/319$ قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده احساس امنیت سیاسی است. این یافته نشان می‌دهد هر چه شهروندان مشارکت بیشتری در فعالیت‌های اجتماعی، مدنی، و جمعی داشته باشند احساس امنیت سیاسی آنان نیز افزایش می‌یابد. مشارکت اجتماعی از طریق افزایش تعاملات اجتماعی، تقویت مسئولیت‌پذیری جمعی، و ارتقای اعتماد به فرایندهای اجتماعی و سیاسی زمینه شکل‌گیری احساس امنیت سیاسی را فراهم می‌کند. پس از آن، انسجام اجتماعی با ضریب بتای $0/267$ تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت سیاسی دارد. این یافته بیانگر آن است که تقویت همبستگی اجتماعی، احساس تعلق به جامعه، و وجود روابط منسجم میان شهروندان نقش مهمی در ارتقای احساس امنیت سیاسی ایفا می‌کند. همچنین اعتماد اجتماعی با ضریب بتای $0/205$ دارای اثر مثبت و معنادار است که نشان می‌دهد اعتماد متقابل میان افراد و اعتماد به نهادهای اجتماعی زمینه‌ساز افزایش احساس امنیت سیاسی است. در نهایت، حمایت اجتماعی نیز با ضریب بتای $0/126$ تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت سیاسی دارد؛ هرچند شدت تأثیر آن نسبت به سایر مؤلفه‌ها کمتر است. این یافته نشان می‌دهد برخورداری از حمایت‌های اجتماعی و شبکه‌های ارتباطی به صورت غیر مستقیم در تقویت احساس امنیت سیاسی نقش دارد. بر اساس نتایج، ضریب همبستگی چندگانه برابر با $0/501$ و ضریب تبیین تعدیل‌شده برابر با $0/239$ است. این یافته‌ها نشان می‌دهد حدود $23/9$ درصد از تغییرات احساس امنیت سیاسی توسط مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی تبیین می‌شود (جدول ۸).

جدول ۸. نتایج تحلیل رگرسیونی چندمتغیره احساس امنیت سیاسی

متغیر	مقدار بتا	مقدار t	سطح معناداری	آماره تولرانس	vif آماره	آزمون F		ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تبیین	ضریب تبیین اصلاح شده	دوربین واتسون
						مقدار	سطح معناداری				
مشارکت اجتماعی	۰/۳۱۹	۶/۴۱۸	۰/۰۰۰	۰/۹۲۳	۱/۰۸۳						
انسجام اجتماعی	۰/۲۶۷	۵/۲۸۳	۰/۰۰۰	۰/۹۱۸	۱/۰۹۹	۳۴/۲۸۵	۰/۰۰۰	۰/۵۰۱	۰/۲۵۱	۰/۲۳۹	۱/۵۸
اعتماد اجتماعی	۰/۲۰۵	۳/۸۸۷	۰/۰۰۲	۰/۹۴۳	۱/۰۷۹						
حمایت اجتماعی	۰/۱۲۶	۲/۴۶۷	۰/۰۱۴	۰/۹۱۳	۱/۱۱۰						

نتایج آزمون رگرسیونی متغیر احساس امنیت روانی نشان داد که مدل رگرسیونی با توجه به معناداری آزمون F از نظر آماری مورد تأیید است و بنابراین متغیرهای حاضر در این مدل توانایی مناسبی در تبیین تغییرات احساس امنیت روانی شهروندان دارند. بر اساس یافته‌ها، انسجام اجتماعی با ضریب بتای ۰/۳۶۸ قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده احساس امنیت روانی است. این نتیجه بیانگر آن است که هر چه احساس تعلق اجتماعی، همبستگی، و پیوندهای میان شهروندان تقویت شود احساس آرامش، اطمینان، و امنیت روانی افراد نیز افزایش خواهد یافت. پس از آن، حمایت اجتماعی با ضریب بتای ۰/۲۴۱ تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت روانی دارد. این یافته نشان می‌دهد برخورداری از حمایت‌های عاطفی، اجتماعی، و ابزاری در کاهش نگرانی‌ها و افزایش احساس آرامش روانی شهروندان نقش مؤثری ایفا می‌کند. همچنین اعتماد اجتماعی با ضریب بتای ۰/۱۷۶ اثر مثبت و معناداری بر احساس امنیت روانی دارد و بیانگر آن است که اعتماد متقابل میان افراد و اعتماد به نهادهای اجتماعی زمینه‌ساز تقویت احساس امنیت روانی است. در نهایت، مشارکت اجتماعی نیز با ضریب بتای ۰/۱۲۱ تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت روانی دارد، هرچند شدت اثر آن نسبت به سایر مؤلفه‌ها کمتر است. بر اساس نتایج، ضریب همبستگی چندگانه برابر با ۰/۴۵۸ و ضریب تبیین تعدیل‌شده برابر با ۰/۱۹۷ به دست آمد. این نتایج نشان می‌دهد که حدود ۱۹/۷ درصد از تغییرات احساس امنیت روانی توسط مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی تبیین می‌شود (جدول ۹).

جدول ۹. نتایج تحلیل رگرسیونی چندمتغیره احساس امنیت روانی

متغیر	مقدار بتا	مقدار t	سطح معناداری	آماره تولرانس	vif آماره	آزمون F		ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تبیین	ضریب تبیین اصلاح شده	دوربین واتسون
						مقدار	سطح معناداری				
انسجام اجتماعی	۰/۳۶۸	۶/۵۳۲	۰/۰۰۰	۰/۹۱۸	۱/۰۹۹						
حمایت اجتماعی	۰/۲۴۱	۴/۳۸۶	۰/۰۰۰	۰/۹۱۳	۱/۱۱۰	۲۶/۸۱۴	۰/۰۰۰	۰/۴۵۸	۰/۲۱۰	۰/۱۹۷	۱/۶۵
اعتماد اجتماعی	۰/۱۷۶	۳/۲۵۱	۰/۰۰۱	۰/۹۴۳	۱/۰۷۹						
مشارکت اجتماعی	۰/۱۲۱	۲/۳۶۴	۰/۰۱۹	۰/۹۲۳	۱/۰۸۳						

تحلیل رگرسیون چندمتغیره احساس امنیت زیست‌محیطی نشان داد که مدل رگرسیونی بر اساس سطح معناداری حاصل (۰/۰۰۰) از نظر آماری مورد تأیید است. بنابراین، مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی توانایی تبیین معناداری برای تغییرات احساس امنیت زیست‌محیطی شهروندان را دارند. بر اساس یافته‌ها، حمایت اجتماعی با ضریب بتای ۰/۲۴۷ مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده احساس امنیت زیست‌محیطی است. این یافته نشان می‌دهد که برخورداری از حمایت خانواده، دوستان، همسایگان، و شبکه‌های اجتماعی

نقش مهمی در افزایش احساس امنیت افراد نسبت به محیط زندگی و سکونت آنان دارد. وجود شبکه‌های حمایتی توانایی افراد را برای مواجهه با مخاطرات محیطی افزایش می‌دهد و احساس اطمینان بیشتری نسبت به محیط پیرامون ایجاد می‌کند. پس از آن، مشارکت اجتماعی با ضریب بتای $0/198$ تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت زیست‌محیطی دارد. این نتیجه بیانگر آن است که مشارکت شهروندان در فعالیتهای اجتماعی، محلی، و زیست‌محیطی زمینه ارتقای احساس امنیت نسبت به محیط زندگی را فراهم می‌آورد. همچنین انسجام اجتماعی با ضریب بتای $0/164$ و اعتماد اجتماعی با ضریب بتای $0/139$ دارای اثر مثبت و معنادار هستند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که تقویت پیوندهای اجتماعی، احساس تعلق به جامعه، و افزایش اعتماد متقابل میان شهروندان نیز در بهبود احساس امنیت زیست‌محیطی نقش مؤثری ایفا می‌کند؛ هرچند شدت اثر آن‌ها نسبت به حمایت اجتماعی کمتر است. بر اساس نتایج، ضریب تبیین تعدیل‌شده برابر با $0/111$ به دست آمد. این نتایج نشان می‌دهد که حدود $11/1$ درصد از تغییرات احساس امنیت زیست‌محیطی توسط متغیرهای حاضر در مدل رگرسیونی سرمایه اجتماعی تبیین شده است (جدول ۱۰).

جدول ۱۰. نتایج تحلیل رگرسیونی چندمتغیره احساس امنیت زیست‌محیطی

متغیر	مقدار بتا	مقدار t	سطح معناداری	آماره تورلانس	آماره Vif	آزمون F		ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تبیین	ضریب تبیین اصلاح‌شده	دوربین واتسون
						مقدار	سطح معناداری				
حمایت اجتماعی	$0/247$	$4/315$	$0/000$	$0/913$	$1/110$						
مشارکت اجتماعی	$0/198$	$3/764$	$0/000$	$0/923$	$1/083$						
انسجام اجتماعی	$0/164$	$2/947$	$0/003$	$0/918$	$1/099$						
اعتماد اجتماعی	$0/139$	$2/506$	$0/013$	$0/943$	$1/079$	$15/979$	$0/000$	$0/351$	$0/123$	$1/111$	$1/71$

نتایج تحلیل رگرسیونی احساس امنیت شغلی حاکی از آن است که مدل رگرسیونی در سطح کوچک‌تر از $0/001$ معنادار است. بر اساس یافته‌ها، انسجام اجتماعی با ضریب بتای $0/326$ مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده احساس امنیت شغلی است. این یافته نشان می‌دهد هر چه پیوندهای اجتماعی، احساس تعلق به جامعه، و همبستگی میان شهروندان تقویت شود احساس ثبات، اطمینان، و امنیت نسبت به وضعیت شغلی نیز افزایش می‌یابد. پس از آن، حمایت اجتماعی با ضریب بتای $0/182$ تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت شغلی دارد. این نتیجه بیانگر آن است که برخورداری از حمایت خانواده، دوستان، و شبکه‌های اجتماعی می‌تواند در افزایش احساس اطمینان نسبت به آینده شغلی و کاهش نگرانی‌های مرتبط با اشتغال نقش مؤثری ایفا کند. همچنین مشارکت اجتماعی با ضریب بتای $0/176$ اثر مثبت و معناداری بر احساس امنیت شغلی دارد. این یافته نشان می‌دهد افرادی که مشارکت بیشتری در فعالیتهای اجتماعی و مدنی دارند از فرصت‌های ارتباطی، اطلاعاتی، و حمایتی بیشتری برخوردارند و در نتیجه احساس امنیت شغلی بیشتری را تجربه می‌کنند. در نهایت، اعتماد اجتماعی نیز با ضریب بتای $0/118$ دارای تأثیر مثبت و معنادار بر احساس امنیت شغلی است. هرچند شدت این اثر نسبت به سایر مؤلفه‌ها کمتر است، نشان می‌دهد اعتماد متقابل میان افراد و اعتماد به نهادهای اجتماعی همچنان در تقویت احساس امنیت شغلی نقش دارد. بر اساس نتایج، ضریب همبستگی چندگانه برابر با $0/414$ و ضریب تبیین تعدیل‌شده برابر با $0/160$ است. این یافته‌ها نشان می‌دهد که حدود 16 درصد از تغییرات احساس امنیت شغلی توسط مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی تبیین می‌شود (جدول ۱۱).

جدول ۱۱. نتایج تحلیل رگرسیونی چندمتغیره احساس امنیت شغلی

متغیر	مقدار بتا	مقدار t	سطح معناداری	آماره تولرانس	آماره vif	آزمون F		ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تبیین	ضریب تبیین اصلاح شده	دوربین واتسون
						مقدار	سطح معناداری				
انسجام اجتماعی	۰/۳۲۶	۵/۹۸۲	۰/۰۰۰	۰/۹۱۸	۱/۰۹۹						
حمایت اجتماعی	۰/۱۸۲	۳/۴۱۷	۰/۰۰۱	۰/۹۱۳	۱/۱۱۰						
مشارکت اجتماعی	۰/۱۷۶	۳/۲۹۱	۰/۰۰۱	۰/۹۲۳	۱/۰۸۳	۲۱/۴۸۶	۰/۰۰۰	۰/۴۱۴	۰/۱۷۱	۰/۱۶۰	۱/۶۸
اعتماد اجتماعی	۰/۱۱۸	۲/۱۸۴	۰/۰۳۰	۰/۹۴۳	۱/۰۷۹						

نتایج تحلیل رگرسیونی چندمتغیره احساس امنیت اجتماعی حاکی از آن است که مدل رگرسیون کلی با توجه به سطح معناداری آزمون F (۰/۰۰۱) معنادار است. و در واقع، مدل حاضر توانایی خوبی در تبیین تغییرات احساس امنیت اجتماعی دارد. مقدار دوربین-واتسون بین ۱/۵ تا ۲/۵ به طور کلی نشان دهنده نبود خودهمبستگی مرتبه اول در باقی مانده ها (خطاها) است. طبق یافته ها، انسجام اجتماعی تأثیر مثبت و قوی تری نسبت به سایر متغیرها بر احساس امنیت اجتماعی دارد. هر یک واحد افزایش در انسجام اجتماعی منجر به ۰/۳۴۱ واحد افزایش در احساس امنیت اجتماعی می شود. مشارکت اجتماعی نیز تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت اجتماعی دارد. هر یک واحد افزایش در مشارکت اجتماعی منجر به ۰/۲۷۵ واحد افزایش در احساس امنیت اجتماعی می شود. ضریب بتای بالای انسجام (۰/۳۴۱) و مشارکت (۰/۲۷۵) نشان می دهد که احساس تعلق به یک گروه، روابط قوی، و همکاری فعال با دیگران بیشترین نقش را در ایجاد احساس امنیت در افراد ایفا می کنند. اعتماد اجتماعی نیز با ضریب ۰/۱۹۲ تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت اجتماعی دارد. بدین معنا که هر یک واحد افزایش در اعتماد اجتماعی منجر به ۰/۱۹۲ واحد افزایش در احساس امنیت اجتماعی می شود. این نشان می دهد که باور به صداقت و نیت خوب دیگران اساس مهمی برای احساس امنیت است. حمایت اجتماعی نیز تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت اجتماعی دارد. اما قدرت تأثیر آن (ضریب بتا) نسبت به انسجام و مشارکت اجتماعی کمتر است. هر یک واحد افزایش در حمایت اجتماعی منجر به ۰/۱۱۹ واحد افزایش در احساس امنیت اجتماعی می شود. این امر نشان می دهد که اگرچه وجود حمایت عینی (مانند کمک مالی یا عملی) و حمایت عاطفی مهم است، شاید به اندازه انسجام و اعتماد در ایجاد حس امنیت فراگیر نباشد. با این حال، این تأثیر نباید نادیده گرفته شود. زیرا حتی در جوامعی با انسجام بالا حمایت های اجتماعی همچنان می توانند در مواقع بحرانی نقش حیاتی ایفا کنند. بر اساس نتایج، ضریب همبستگی چندگانه R برابر با ۰/۶۰۴ است که نشان دهنده یک همبستگی نسبتاً قوی بین ابعاد سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی است. ضریب تبیین اصلاح شده در مدل حاضر ۰/۳۵۶ است. این مقدار نشان می دهد که ۳۵/۶ درصد از تغییرات (واریانس) در متغیر احساس امنیت اجتماعی توسط متغیرهای مستقل (اعتماد، انسجام، مشارکت، حمایت اجتماعی) به طور هم زمان تبیین می شود. ۶۴/۴ درصد باقی مانده از تغییرات احساس امنیت اجتماعی توسط سایر عواملی تبیین می شود که در این مدل لحاظ نشده اند (جدول ۱۲).

جدول ۱۲. نتایج تحلیل رگرسیونی چندمتغیره احساس امنیت اجتماعی

متغیر	مقدار بتا	مقدار t	سطح معناداری	آماره تولرانس	vif	آزمون F		ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تبیین	ضریب تبیین اصلاح شده	دوربین واتسون
						مقدار	سطح معناداری				
انسجام اجتماعی	۰/۳۴۱	۵/۸۱۱	۰/۰۰۰	۰/۹۱۸	۱/۰۹۹	۱/۵۶۳	۰/۰۰۰	۰/۶۰۴	۰/۳۶۴	۰/۳۵۶	۱/۳۷۳
مشارکت اجتماعی	۰/۲۷۵	۵/۶۳۵	۰/۰۰۰	۰/۹۲۳	۱/۰۸۳						
اعتماد اجتماعی	۰/۱۹۲	۳/۴۵۶	۰/۰۰۱	۰/۹۴۳	۱/۰۷۹						
حمایت اجتماعی	۰/۱۱۹	۲/۳۱۵	۰/۰۰۸	۰/۹۱۳	۱/۱۱۰						

بحث و نتیجه

در این بخش، یافته‌های پژوهش با تکیه بر مبانی نظری و نتایج مطالعات پیشین مورد تحلیل و تفسیر قرار می‌گیرد تا ضمن تبیین روابط مشاهده‌شده، چرایی تفاوت میزان اثرگذاری مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی بر ابعاد مختلف احساس امنیت اجتماعی روشن شود. نتایج این پژوهش نشان داد که اعتماد، مشارکت، انسجام، و حمایت اجتماعی همگی به شکل معناداری بر احساس امنیت تأثیر می‌گذارند. هر یک از این مؤلفه‌ها را می‌توان در چارچوب نظریه‌های کلاسیک و شواهد تجربی توضیح داد.

نخست، انسجام اجتماعی به عنوان اثرگذارترین عامل بر احساس امنیت شناخته شد. در چارچوب دیدگاه بورديو و کلمن، انسجام به معنای وجود هنجارهای مشترک، پیوندهای عاطفی، و احساس تعلق جمعی است که می‌تواند ترس‌ها و نااطمینانی‌های اجتماعی را کاهش دهد و نوعی پشت‌گرمی جمعی ایجاد کند. یافته این پژوهش که نشان‌دهنده نقش محوری انسجام در تقویت احساس امنیت است با نتایج مطالعات داخلی مانند باستان (۱۴۰۲)، حاتمی‌نژاد (۱۳۹۸)، سهراب‌زاده (۱۳۹۶)، و حیدری ساریان (۱۳۹۶) و همچنین پژوهش‌های بین‌المللی نظیر نورآسیه چه‌ساری (۲۰۲۲) و کوتس و ولاسکز (۲۰۲۵) هم‌سوست؛ به گونه‌ای که همگی بر این نکته تأکید دارند که هر چه انسجام، همدلی، و احساس با هم بودن در جامعه بیشتر شود ادراک امنیت نیز تقویت می‌شود.

اعتماد اجتماعی نیز رابطه مثبت و معناداری با احساس امنیت داشت. مطابق دیدگاه فوکویاما و گیدنز و لوهمان، اعتماد سازکاری برای کاهش نااطمینانی و تسهیل کنش جمعی است و شرایطی را فراهم می‌کند که افراد بتوانند بدون احساس تهدید در تعاملات روزمره مشارکت کنند. یافته‌های این پژوهش در مورد تأثیر اعتماد، با مطالعات صابری و کامفیروزی (۱۴۰۴)، باستان (۱۴۰۲)، رضادوست و همکارانش (۱۴۰۰)، نوری و همکارانش (۱۳۹۹)، فاطمی‌موحد (۱۳۹۷)، و نیز پژوهش‌های بین‌المللی مانند هلدین و هلپرن (۲۰۲۵) و کوتس و ولاسکز (۲۰۲۵) همخوان است؛ با این تفاوت که در این پژوهش اعتماد در کنار انسجام تبیین‌کننده احساس امنیت است و نه به عنوان قوی‌ترین عامل، بلکه به عنوان یکی از عوامل مهم عمل کرده است.

مشارکت اجتماعی نیز در افزایش احساس امنیت تأثیر معناداری داشت. در پرتو نظریه پاتنام، مشارکت مدنی با گسترش شبکه‌های ارتباطی و ارتقای اعتماد متقابل زمینه‌ساز تقویت همبستگی و کاهش احساس انزوای اجتماعی می‌شود. نتایج این پژوهش که مشارکت را عاملی مؤثر اما نسبتاً ضعیف‌تر از انسجام و اعتماد نشان می‌دهد با یافته‌های باستان (۱۴۰۲)، حاتمی‌نژاد (۱۳۹۸)، سهراب‌زاده (۱۳۹۶)، امیریان و همکاران (۱۳۹۸)، و نیز مطالعات بین‌المللی مانند عبدالصمدبن عبدالغنی (۲۰۲۲) و کوتس و ولاسکز (۲۰۲۵) هم‌سوست. این هم‌سویی نشان می‌دهد که مشارکت، به‌ویژه زمانی که همراه با انسجام و اعتماد باشد، می‌تواند در تقویت احساس امنیت نقش آفرین باشد.

حمایت اجتماعی نیز تأثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت داشت. اما شدت این اثر از سایر مؤلفه‌ها کمتر بود. بر اساس دیدگاه کلمن، وجود شبکه‌های حمایتی (خانواده، دوستان، نهادهای محلی) هنجارهای کمک متقابل و اتکای اجتماعی را تقویت می‌کند و از این طریق احساس پایداری و امنیت روانی را بالا می‌برد. نتایج این پژوهش در مورد نقش حمایت اجتماعی با

یافته‌های سهراب‌زاده (۱۳۹۶)، حیدری ساربان (۱۳۹۶)، و عبدالصمدین عبدالغنی (۲۰۲۲) هم‌جهت است؛ بدین معنا که هرچند حمایت اجتماعی مهم است، در مقایسه با انسجام و اعتماد اثری محدودتر بر احساس امنیت دارد. به طور کلی، یافته‌ها نشان می‌دهند که احساس امنیت اجتماعی بیش از آنکه صرفاً حاصل ساختارهای رسمی و حفاظتی باشد در بستر روابط اجتماعی و کیفیت سرمایه اجتماعی شکل می‌گیرد. هم‌سویی نظری و تجربی گسترده پیرامون انسجام، اعتماد، مشارکت، و حمایت اجتماعی بیانگر آن است که تقویت سرمایه اجتماعی می‌تواند به طور پایدار به ارتقای احساس امنیت اجتماعی منجر شود.

نکته قابل تأمل در یافته‌های این پژوهش آن است که اگرچه همه مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی در ارتقای احساس امنیت اجتماعی نقش معناداری دارند، نوع و شدت اثرگذاری آن‌ها در ابعاد مختلف احساس امنیت یکسان نیست. این یافته بیانگر آن است که احساس امنیت اجتماعی سازه‌ای چندبعدی است و هر بعد آن از سازکارهای اجتماعی متفاوتی تأثیر می‌پذیرد. در این زمینه، غلبه انسجام اجتماعی در تبیین امنیت مالی و روانی و شغلی را می‌توان ناشی از آن دانست که این ابعاد بیش از هر چیز تحت تأثیر کیفیت روابط اجتماعی، احساس تعلق، همبستگی، و حمایت غیر رسمی میان شهروندان قرار دارند. در مقابل، برتری مشارکت اجتماعی در تبیین امنیت سیاسی نشان می‌دهد که ادراک امنیت در حوزه سیاسی زمانی تقویت می‌شود که شهروندان خود را در فرایندهای اجتماعی و تصمیم‌گیری‌های عمومی سهیم بدانند و احساس کنند امکان اثرگذاری بر محیط پیرامون خود را دارند. همچنین، نقش پررنگ‌تر حمایت اجتماعی در امنیت زیست‌محیطی بیانگر آن است که در مواجهه با مخاطرات محیطی اتکا به شبکه‌های حمایتی، همکاری همسایگان، و ظرفیت‌های اجتماعی محلی بیش از سایر مؤلفه‌ها در شکل‌گیری احساس امنیت مؤثر است. بنابراین، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت رابطه‌ای یکنواخت و خطی نیست، بلکه هر یک از مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی بسته به ماهیت هر بعد از احساس امنیت کارکرد متفاوتی پیدا می‌کند؛ موضوعی که در طراحی سیاست‌های ارتقای امنیت اجتماعی باید مورد توجه قرار گیرد.

بر اساس یافته‌های پژوهش، تقویت انسجام اجتماعی یکی از مهم‌ترین راهکارهای ارتقای احساس امنیت اجتماعی است. در این زمینه، ایجاد فضاهای مشترک برای فعالیت‌های فرهنگی، تفریحی، و اجتماعی در سطح محلات همراه حمایت از گروه‌های داوطلب مردمی می‌تواند فرصت‌هایی برای تعامل مثبت شهروندان فراهم کند. چنین فضاهایی با افزایش ارتباطات چهره‌به‌چهره و شکل‌گیری روابط دوستانه حس تعلق و همبستگی و اعتماد میان افراد را تقویت می‌کنند و در نتیجه احساس امنیت را در سطح محله و جامعه بهبود می‌بخشند.

از سوی دیگر، افزایش اعتماد عمومی و نهادی نقش مهمی در کاهش احساس ناامنی دارد. شفافیت هر چه بیشتر در عملکرد سازمان‌ها، تقویت پاسخگویی نهادهای دولتی و خصوصی، و ترویج فرهنگ اخلاق‌مداری و صداقت در تعاملات اجتماعی زمینه‌ای برای اعتمادسازی ایجاد می‌کند. همچنین ایجاد سازکارهایی برای حل اختلافات روزمره به شیوه‌ای عادلانه و قابل اعتماد، مانند نهادهای میانجی‌گر محلی، می‌تواند موجب کاهش تنش‌ها و درگیری‌ها شود و شهروندان را نسبت به وجود ساختارهای منصفانه و کارآمد مطمئن‌تر سازد.

تقویت حمایت‌های اجتماعی نیز به عنوان یکی دیگر از محورهای اساسی مطرح است. حمایت از اقشار آسیب‌پذیر، توسعه شبکه‌های حمایتی غیر رسمی در محلات، و ارائه کمک‌های مادی و روانی و مشاوره‌ای می‌تواند احساس امنیت فردی و جمعی را به طور محسوسی افزایش دهد. هنگامی که افراد بدانند در شرایط دشوار تنها نیستند و از پشتوانه اجتماعی برخوردارند، نگرانی‌ها و اضطراب‌های مرتبط با ناامنی کاهش می‌یابد و آرامش روانی بیشتری در جامعه شکل می‌گیرد.

در نهایت، ارتقای مشارکت شهروندان در تصمیم‌گیری‌های محلی و تقویت هماهنگی میان نهادهای مسئول از مهم‌ترین عوامل مؤثر در افزایش احساس امنیت اجتماعی است. مشارکت فعال مردم در جلسات محلی و ارائه پیشنهادها و همکاری در اجرای برنامه‌های شهری حس مسئولیت‌پذیری و مالکیت اجتماعی را افزایش می‌دهد. همچنین ایجاد کمیته‌های محلی امنیت و مشارکت با حضور نمایندگان شهروندان، مسئولان، و نیروهای انتظامی می‌تواند بستر مناسبی برای گفت‌وگو، تبادل نظر، شناسایی مشکلات امنیتی، و طراحی راهکارهای مشترک فراهم کند و در نهایت به بهبود واقعی و پایدار امنیت اجتماعی در سطح محلات بینجامد.

منابع

- اکبری، امین (۱۴۰۲)، بررسی نقش نگرش مردم به پلیس در احساس امنیت اجتماعی آن‌ها (مطالعه موردی: شهروندان شهر کرمانشاه). *مطالعات سیاسی- اجتماعی تاریخ و فرهنگ ایران*، ۲(۴)، ۳۳۳-۳۵۳. <https://doi.org/10.61838/kman.jspsich.2.4.16>
- امیریان، سهراب؛ عارفی، مسلم و میره‌ای، محمد (۱۳۹۸). بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت شهروندان (مطالعه موردی: شهر نورآباد). *مدیریت سرمایه اجتماعی*، ۶(۴)، ۴۷۵-۴۹۵. <https://sid.ir/paper/393064/fa>
- بحری‌پور، عباس و ذوالفقاری، ابوالفضل (۱۳۸۹). سرمایه اجتماعی و تبیین رابطه آن با احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی: شهرستان کاشان). *مطالعات جامعه‌شناسی*، ۲(۸)، ۷-۲۴. <https://sid.ir/paper/222540/fa>
- باستان، علی محمد (۱۴۰۲). بررسی نقش سرمایه‌های اجتماعی در امنیت پایدار زاهدان. *مطالعات و پژوهش‌های امنیت داخلی*، ۱(۴)، ۱۳۲-۱۶۷. https://issrq.sndu.ac.ir/article_3050.html
- بیدل، پری‌ناز (۱۳۹۵). رابطه اعتماد اجتماعی با احساس امنیت و امنیت اجتماعی. *انتظام اجتماعی*، ۸(۱)، ۵۹-۸۸. <https://www.magiran.com/p1571765>
- حاتمی، علی؛ احمدی، بختیار و اسمعیلی، عطا (۱۳۹۴). بررسی عوامل مرتبط با میزان احساس امنیت اجتماعی شهروندان (مورد مطالعه: زنان شهر کرمانشاه). *پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران (پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی)*، ۴(۳)، ۱۰۳-۱۲۱. <https://sid.ir/paper/522355/fa>
- حاتمی‌نژاد، حسین؛ حاتمی، احمد و احمدی‌نژاد، مزدک (۱۳۹۸). سنجش عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی با تأکید بر مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی (مطالعه موردی: محلات شهر نورآباد دلفان). *اندیشه جغرافیایی*، ۱۱(۲۲)، ۱-۲۲. <http://noo.rs/OibMU>
- حسن‌زاده ثمرین، تورج؛ همتی گیلانی، مهناز و مسعودی گزی، منیره (۱۳۹۳). بررسی و تبیین رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی (مطالعه کارکنان استانداری استان گلستان). *پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران (پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی)*، ۳(۱)، ۱۱۷-۱۳۶. <https://sid.ir/paper/492390/fa>
- حیدری، ساربان (۱۳۹۶). تبیین رابطه سرمایه اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی ساکنان مناطق روستایی شهرستان مشکین‌شهر. *پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی*، ۶(۲)، ۴۵-۶۲.
- خادمی، علی (۱۳۸۷). بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی (مطالعه تجربی: جوانان شهر تهران). *پایان‌نامه کارشناسی/ارشد*. دانشگاه تهران: دانشکده علوم اجتماعی. رشته پژوهش علوم اجتماعی. <https://noo.rs/0Th3E>
- ذوالفقاری، اکبر (۱۳۹۸). فراتحلیل جامعه‌شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی. *انتظام اجتماعی*، ۱۱(۲)، ۱۶۱-۱۹۰. <https://www.magiran.com/p2026289>
- درویشی، صیاد (۱۴۰۲). تأثیرات شهر هوشمند بر ارتقای احساس امنیت با متغیر میانجی سرمایه اجتماعی. *مطالعات راهبردی ناجا*، ۸(۲)، ۹۵-۱۳۰. [DOR: 20.1001.1.25381946/sj.2023.101625](https://www.dor.org/20.1001.1.25381946/sj.2023.101625)
- رضادوست، کریم؛ زکوی، اسماعیل و عسگری، احسان (۱۴۰۰). بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی: ساکنان ناحیه ۲ شهر اهواز). *انتظام اجتماعی*، ۱۳(۲)، ۱۸۵-۲۱۶. <https://sid.ir/paper/952906/fa>
- سهراب‌زاده، مهران؛ عباسی، الهام؛ سعادت، موسی و صمدزاده، حسن (۱۳۹۶). تبیین جامعه‌شناختی رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین زنان شهر تبریز. *نظم و امنیت انتظامی*، ۱۰(۲)، ۱-۲۶. <https://www.magiran.com/p1744667>
- شایگان، فریبا؛ امین صارمی، نوذر و عباسی، زینب (۱۳۹۴). سرمایه اجتماعی و احساس امنیت (مطالعه موردی: دانش‌آموزان دبیرستان منطقه ۳ تهران). *برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی*، ۲۳(۳)، ۹۱-۱۲۲. <https://doi.org/10.22054/qjsd.2015.1747>
- صابری، ابراهیم و کامفیروزی، محمدحسین (۱۴۰۴). فراتحلیل رابطه بین مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و متغیرهای فردی با احساس امنیت اجتماعی در ایران. *مطالعات مدیریت راهبردی دفاع ملی*، ۹(۱)، ۳۴۱-۳۷۶. https://issk.sndu.ac.ir/article_3694.html
- صالحی‌امیری، رضا و افشارنادری، افسر (۱۳۹۲). امنیت اجتماعی تهران. گروه پژوهشی فرهنگی و اجتماعی، ۱-۲۴۸. <https://www.gisoom.com/book/1951044/%DA%A9%D8%AA%D8%A7%D8%A8-%D8%A7%D9%85%D9%86%DB%8C%D8%AA-%D8%A7%D8%AC%D8%AA%D9%85%D8%A7%D8%B9%DB%8C/>
- فاطمی‌موحد، حمید؛ مهرعلی‌زاده، عیسی و اللهیاری، حمید (۱۳۹۷). مطالعه رابطه سرمایه‌داری و احساس امنیت اجتماعی (پیمایش شهر کرج). *انتظام اجتماعی*، ۱۰(۲)، ۲۷-۵۲. <https://sid.ir/paper/187457/fa>

- محمودی، سمیرا و امامی، فاطمه (۱۴۰۰). سرمایه اجتماعی و احساس امنیت سرمایه‌گذاران به منظور سرمایه‌گذاری در مناطق روستایی (نمونه: برنج‌کوبی‌های بخش تولم، شهرستان صومعه‌سرا). *جغرافیا و برنامه‌ریزی*، ۲۰(۷۶)، ۲۶۱ - ۲۷۸.
<https://www.magiran.com/p2301243>
- معمارزاده‌طهران، غلام‌رضا؛ دانش‌فرد، کرم‌الله و حسامی، زهرا (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی با عملکرد کارکنان در دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین. *مدیریت توسعه و تحول*، ۶(۱۷)، ۱ - ۵.
<https://sid.ir/paper/506112/fa>
- میرحسینی، بیدا؛ آقاجانی، حسین و حبیب‌پورگتایی، کرم (۱۳۹۸). مطالبات اجتماعی زنان و رابطه سرمایه اجتماعی و سبک زندگی با آن‌ها (مورد مطالعه: زنان شهر قزوین). *مطالعات زن و خانواده*، ۷(۱۳)، ۷۳ - ۹۵.
<https://sid.ir/paper/238432/fa>
- نیازی، محسن؛ شفایی‌مقدم، الهام و شادفر، یاسمن (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین میزان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین زنان مناطق شمال (۱ و ۲) و جنوب شهر (۱۹ و ۲۰) تهران. *جامعه‌شناسی مطالعات جوانان*، ۲(۳)، ۱۳۱ - ۱۶۰.
<https://sid.ir/paper/170134/fa>
- نوری، جواد؛ بخارایی، احمد و سینایی، سید عطاالله (۱۳۹۹). مطالعه جامعه‌شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی. *نظم و امنیت/انتظامی*، ۱۳(۳) (پیاپی ۵۱)، ۲۰۳ - ۲۲۸.
<https://sid.ir/paper/380337/fa>
- Abdul Ghani, A. S. et al. (2022). Contextual and multilevel influences on perceptions of safety from crime among selected Malaysians. *DOI:10.20525/ijrbs.v10i8.1514*
- Akbari, A. (2023). Investigating the role of people's attitudes toward the police in their sense of social security (A case study of the citizens of Kermanshah). *Political-Social Studies of the History and Culture of Iran*, 2(4), 333–353. (in Persian) <https://doi.org/10.61838/kman.jpsich.2.4.16>
- Amirian, S., Arefi, M., & Mirehei, M. (2019). Investigating the effect of social capital on citizens' sense of security (A case study of Noorabad). *Social Capital Management*, 6(4), 475–495. (in Persian) <https://sid.ir/paper/393064/fa>
- Australian Institute of Family Studies (2000). Social capital and social security. Melbourne: Australian Institute of Family Studies. Retrieved from. <https://aifs.gov.au/publications/social-capital-and-social-security>.
- Bahri Pour, A. & Zolfaghari, A. (2011). Social capital and explaining its relationship with the sense of social security (A case study of Kashan County). *Sociological Studies*, 2(8), 7–24. (in Persian) <https://sid.ir/paper/222540/fa>
- Bastan, A. M. (2023). Investigating the role of social capital in sustainable security in Zahedan. *Quarterly Journal of Internal Security Studies and Research*, 1(4), 132–167. (in Persian) https://issrq.sndu.ac.ir/article_3050.html
- Bhandari, H. & Yasunoba, K. (2009). What is social capital? A comprehensive review of the concept. *Asian journal of social science*, 37(3), 480–510. *DOI:10.1163/156853109X436847*
- Bidel, P. (2016). The relationship between social trust and the sense of security and social security. *Social Order Quarterly*, 8(1), 59–88. (in Persian) <https://www.magiran.com/p1571765>
- Carmen, K., Ashanti, S., & William, J. (2023). Disparities in social security knowledge and the role of social capital, Michigan retirement and disability research center, university Michigan. <https://dx.doi.org/10.7302/22438>
- Claridge, T. (2018). Introduction to social capital theory, New Zealand: social capital research. <https://www.socialcapitalresearch.com/wp-content/uploads/edd/2018/08/Introduction-to-Social-Capital-Theory.pdf>
- Coutts, A. & Díaz Velásquez, D. M. (2025). Social capital 2025: A protective shield for children, families and communities. Demos. Retrieved from. https://demos.co.uk/wp-content/uploads/2025/01/Social-Capital-2025_Child-Outcomes.pdf
- Darvishi, S. (2023). The impacts of smart cities on enhancing the sense of security with the mediating role of social capital. *Strategic Studies Quarterly of NAJA*, 8(2), 95–130. (in Persian) *DOR: 20.1001.1.25381946/ssj.2023.101625*
- Fatemi-Movahhed, H., Mehralizadeh, E., & Allahyari, H. (2018). A study of the relationship between social capital and the sense of social security: A survey of Karaj. *Social Order Quarterly*, 10(2), 27–52. (in Persian) <https://sid.ir/paper/187457/fa>
- Haldane, A. & Halpern, D. (2025). Social capital 2025: The hidden wealth of nations. Demos. Retrieved January 2025, from. https://demos.co.uk/wp-content/uploads/2025/01/Social-Capital-2025_The-Hidden-Wealth-of-Nations.pdf
- Hasanzadeh Samarin, T., Hemmati Gilani, M., & Masoudi Gozi, M. (2014). Investigating and explaining the relationship between social capital and the sense of social security: A study of the employees of the Golestan Provincial Governorate. *Strategic Research on Social Issues in Iran (Strategic Research on Security and Social Order)*, 3(1), 117–136. (in Persian) <https://sid.ir/paper/492390/fa>

- Hatami, A., Ahmadi, B., & Esmaeili, A. (2015). Investigating the factors associated with the level of citizens' sense of social security: A study of women in Kermanshah. *Strategic Research on Social Issues in Iran (Strategic Research on Security and Social Order)*, 4(3), 103–121. (in Persian) <https://sid.ir/paper/522355/fa>
- Hataminejad, H., Hatami, A., & Ahmadinejad, M. (2019). Assessing the factors affecting the sense of social security with an emphasis on the components of social capital: A case study of the neighborhoods of Noorabad, Delfan. *Geographical Thought*, 11(22), 1–22. (in Persian) <http://noo.rs/OibMU>
- Khademi, A. (2008). Investigating the factors affecting the sense of social security: An empirical study of the youth of Tehran. *Master's thesis*. University of Tehran. Faculty of Social Sciences. Department of Social Research. (in Persian) <https://noo.rs/0Th3E>
- Lindström, M., Merlo, J., & Östergren, P. O. (2003). Social capital and sense of insecurity in neighbourhoods: A population-based multilevel analysis in Malmö, Sweden. *Social Science & Medicine*, 56(5), 1111–1120. DOI: 10.1016/s0277-9536(02)00114-4
- Mahmoudi, S. & Emami, F. (2021). Social capital and investors' sense of security for investment in rural areas: A case study of rice mills in the Toulam District of Someh Sara County. *Journal of Geography and Planning*, 20(76), 261–278. (in Persian) <https://www.magiran.com/p2301243>
- Memarzadeh Tehran, G. R., Daneshfard, K., & Hosami, Z. (2014). Investigating the relationship between social capital and employees' performance at the Qazvin Branch of Islamic Azad University. *Development and Transformation Management*, 6(17), 1–5. (in Persian) <https://sid.ir/paper/506112/fa>
- Mirhosseini, B., Aghajani, H., & Habibpour Getabi, K. (2019). Women's social demands and the relationship of social capital and lifestyle with these demands: A case study of women in Qazvin. *Journal of Women and Family Studies*, 7(1), 73–95. (in Persian) <https://sid.ir/paper/238432/fa>
- Niazi, M., Shafaei Moghaddam, E., & Shadfar, Y. (2011). Investigating the relationship between the level of social capital and the sense of social security among women in the northern (Districts 1 and 2) and southern (Districts 19 and 20) areas of Tehran. *Sociology of Youth Studies*, 2(3), 131–160. (in Persian) <https://sid.ir/paper/170134/fa>
- Nouri, J., Bokharaei, A., & Sinaei, S. A. (2020). A sociological study of the relationship between social capital and the sense of social security. *Police Order and Security Research Journal*, 13(3), 203–228. (in Persian) <https://sid.ir/paper/380337/fa>
- Rezadoost, K., Zakouei, E., & Asgari, E. (2021). Investigating the social factors associated with the sense of social security: A case study of residents of District 2 of Ahvaz. *Social Order Scientific Journal*, 13(2), 185–216. (in Persian) <https://sid.ir/paper/952906/fa>
- Saari, N. A. C., Wan Jaafar, W. M., & Ahamd, N. (2022). Social integration, community's sense of perception of safety among neighborhood communities in Klang Valley area. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 12(8), 183–192. <https://doi.org/10.6007/IJARBS/v12-i8/13934>
- Saberi, E. & Kamfiroozi, M. H. (2025). A meta-analysis of the relationship between the components of social capital, individual variables, and the sense of social security in Iran. *Quarterly Journal of Strategic Management Studies in National Defense*, 9(1), 341–376. (in Persian)
- Salehi Amiri, R. & Afsar Naderi, A. (2013). Social security in Tehran. *Cultural and Social Research Group*, 1–248. (in Persian)
- Shayegan, F., Sarami, N., & Abbasi, Z. (2015). Social capital and the sense of security: A case study of high school students in District 3 of Tehran. *Social Welfare and Development Planning Quarterly*, 23, 91–122. (in Persian) <https://doi.org/10.22054/qjds.2015.1747>
- Sohrabzadeh, M., Abbasi, E., Saadati, M., & Samadzadeh, H. (2017). A sociological explanation of the relationship between social capital and the sense of social security among women in Tabriz. *Police Order and Security Research Journal*, 10(2), 1–26. (in Persian) <https://www.magiran.com/p1744667>
- Țical, G.-M. (2024). The impact of social capital on the perception and reality of public security. *International Journal of Legal and Social Order*, 4(1). <https://doi.org/10.55516/ijlso.v4i1.228>
- Zolfaghari, A. (2019). A sociological meta-analysis of the relationship between social capital and social security. *Social Order Quarterly*, 11(2), 161–190. (in Persian) <https://www.magiran.com/p20262890009-0004-0063-860x> https://issk.sndu.ac.ir/article_3694.html